

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
комунального вищого
навчального закладу «Хортицька
національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О.Л. Фозднякова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*ПП 2.002 «Методика викладання предметів мовно-літературної
освітньої галузі»*

Галузь знань	01	Освіта
Спеціальність	013	Початкова освіта
Рівень освіти		другий (магістерський)

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання предметів мовно-літературної освітньої галузі» для студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 013 «Початкова освіта».

РОЗРОБНИК:

Фурман О.Ф., кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
протокол від 29.03 2018 р. № 9

Завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін

Н.В. Руколянська

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки 013 – Початкова освіта	Семестр	2-й
Модулів – 2	Ступінь освіти: магістр	Аудиторні години: 36 год.	
Змістових модулів – 2		Лекції: 20 год.	Практичні 16 год.
Загальна кількість годин – 120			Лабораторні: 0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: 2-й семестр – 3; самостійної роботи: студента – 2		Самостійна робота 84 год.	
		ІНДЗ: 0 год.	
		Вид контролю: екзамен (2 семестр)	

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчального курсу – розкрити наукові основи методики викладання української мови, сформувати психологічну, педагогічну, методичну готовність магістрантів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- систематизувати і поглибити знання з методики викладання української мови;
- забезпечити професійну готовність магістрантів;
- ознайомити майбутніх викладачів із формами, методами та прийомами навчання в умовах КМС;
- вивчення й опис найбільш раціональних, оптимальних та ефективних методів і засобів навчання залежно від змісту матеріалу, індивідуальних особливостей учнів, рівня їхньої мовної і мовленнєвої компетенцій;
- розвиток комунікативних умінь і навичок.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

- **світоглядна** – цілісне уявлення про майбутню професію: здатність до соціальної, професійної, науково-дослідної діяльності; спроможність працювати в колективі з урахуванням різних світоглядних позицій;

- **громадянська** – навички управління власною громадянською позицією з урахуванням різних світоглядних позицій;

- **комунікативна** – прагнення до вияву та розвитку комунікативних здібностей; позитивна внутрішня мотивація до міжособистісної комунікації; знання соціопсихологічних основ комунікативної взаємодії; уміння використовувати під час професійного мовлення методи риторичного аргументування, принципи безконфліктного спілкування, прийоми активізації уваги слухачів;

- **інформаційна** – критичне ставлення до отриманої інформації; уміння підпорядковувати, аналізувати, систематизувати, структурувати інформаційні обсяги; усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі;

- **психолого-педагогічна** – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання і розуміння предметної області та специфічних особливостей професії; вміння генерувати нові ідеї і розвивати нові професійні вміння;

- **методична** – здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, планувати робочий час, готувати і проводити навчальні заняття на високому дидактичному та методичному рівнях, застосовувати інтерактивні методи навчання у професійній діяльності;

- **виховна** – здатність до реалізації виховних функцій у процесі групової та індивідуальної роботи зі школярами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– основні концептуальні засади мовної освіти в Україні, ідеї, закладені в змісті та структурі чинних програм з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів;

– загальнодидактичні та методичні принципи навчання української мови в початковій школі, системний підхід до організації навчання, форми, методи та прийоми навчання, дидактичні засоби навчання, види та типи уроків;

– методику навчання грамоти, методику вивчення основних розділів курсу української мови (фонетики, орфоєпії, графіки, лексикології, фразеології, будови слова і словотвору, граматики, орфографії, пунктуації), методику розвитку зв'язного мовлення, формування комунікативних умінь і навичок молодших школярів, особливості роботи над текстом;

вміти:

- проводити міні-дослідження, аналізувати зміст підручників різних авторів, порівнювати різні підходи до розв'язання питань навчання української мови і читання;
- створювати програмно-методичне забезпечення курсу методики читання, методики викладання української мови;
- розробляти і проводити лекції, практичні заняття з методики читання;
- вибирати ефективні прийоми досягнення визначеної мети з урахуванням рівня підготовки студентів;
- спостерігати, аналізувати досвід викладачів, переносити ефективні прийоми та форми роботи в практику своєї педагогічної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Наукові й методологічні засади підготовки вчителя початкових класів до викладання української мови

Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука.

Завдання і мета курсу «Мовна освіта. Мовленнєвий розвиток школяра» у світлі нового Державного стандарту загальної середньої освіти. Принципи навчання української мови. Методи навчання української мови та читання. Методи наукового дослідження. Джерела збагачення методики.

Дидактичні засоби навчання. Концептуальні засади методики викладання української мови в початковій школі.

Освітні технології у навчанні української мови та читання. Вивчення проблеми викладання курсу «Мовленнєвий розвиток школяра. 1-4 класи» у ВНЗ та науково-педагогічній фаховій літературі.

Тема 2. Сучасні підходи до викладання початкового курсу української мови та літературного читання.

Компетентнісний підхід у навчанні української мови. Формування ключової комунікативної компетентності молодших школярів. Формування соціокультурної компетентності в учнів початкової школи на уроках української мови та літературного читання.

Формування у молодших школярів компетентності вміння вчитися у процесі вивчення рідної мови та літературного читання. Соціалізація молодших школярів на уроках української мови та читання.

Тема 3. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови.

Форми організації навчальної діяльності учнів на уроці. Нестандартні уроки української мови та читання в початковій школі.

Українська мова як навчальний предмет.

Змістовий модуль II. Формування методичної й комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи в процесі підготовки та проведення уроків української мови та літературного читання

Тема 4. Формування методичної і комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи в процесі підготовки та проведення уроків української мови.

Методика підготовки і проведення навчальних занять із методики викладання української мови. Лекційне заняття з методики викладання української мови: методика його підготовки і проведення. Методика підготовки і проведення практичного заняття з методики викладання української мови. Семінарське заняття з методики викладання української мови, методика його підготовки і проведення. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Формування культури мовлення і культури спілкування майбутніх учителів початкової школи.

Тема 5. Формування методичної і літературознавчої компетентностей майбутнього вчителя в процесі підготовки до проведення уроків літературного читання.

Зміст методичної компетентності: знання програми з літературного читання, психології сприймання художнього твору, володіння методикою літературного аналізу художнього твору відповідно до його жанрових особливостей, майстерністю виразного читання. Зміст літературознавчої компетентності вчителя початкових класів: знання творів дитячої літератури, основних жанрів літератури та їх особливостей; вміння визначати проблему, тему, ідею, засоби створення художнього образу. Предметні компетенції вчителя під час формування навички читання в учнів початкових класів. Предметні компетенції вчителя під час аналізу художнього твору: оповідання, ліричного вірша, казки, байки, малюнку.

Тема 6. Концептуальні засади й ідеї мовної освіти в Україні, закладені в змісті та структурі чинних програм та підручників з української мови та літературного читання для загальноосвітніх навчальних закладів.

Поняття про навчальну програму, її структуру, понятійний апарат програми. Зміст чинних навчальних програм. Аналіз проектів навчальних програм з мови та літературного читання. Огляд основних і додаткових підручників з української мови та літературного читання. Система оцінювання навчальних досягнень учнів з мови та читання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль I. Наукові й методологічні засади підготовки вчителя початкових класів до викладання української мови та літературного читання						
Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука	20	4	2			14
Тема 2. Сучасні підходи до викладання початкового курсу української мови та літературного читання.	20	4	2			14
Тема 3. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови.	20	2	4			14
Змістовий модуль II. Формування методичної й комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи в процесі підготовки та проведення уроків української мови та літературного читання						
Тема 4. Формування методичної і комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи у процесі підготовки до проведення уроків української мови	20	4	2			14
Тема 5. Формування методичної і літературознавчої компетентностей майбутнього вчителя у процесі підготовки до проведення уроків літературного читання.	20	4	2			14
Тема 6. Концептуальні засади та ідеї мовної освіти в Україні, закладені в змісті та структурі чинних програм та підручників з української мови та літературного читання для загальноосвітніх навчальних закладів.	20	2-	4			14
Усього:	120	20	16	-	-	84

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ Теми	Назва теми	Кількість годин
		Змістовий модуль I. Наукові й методологічні засади підготовки вчителя початкових класів до викладання української мови та літературного читання	8
1	1	Методика навчання української мови як педагогічна наука	2
2	2	Сучасні підходи у викладанні початкового курсу української мови та літературного читання.	2
3	3	Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови.	4
		Змістовий модуль II. Формування методичної і комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи в процесі підготовки та проведення уроків української мови та літературного читання	8
4	4	Формування методичної і комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи у процесі підготовки до проведення уроків української мови	2
5	5	Формування методичної і літературознавчої компетентностей майбутнього вчителя у процесі підготовки та проведення уроків літературного читання.	2
6	6	Концептуальні засади та ідеї мовної освіти в Україні, закладені в змісті й структурі чинних програм та підручників з української мови та літературного читання для загальноосвітніх навчальних закладів.	4
Усього:			16

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
Змістовий модуль І. Наукові й методологічні засади підготовки вчителя початкових класів до викладання української мови та літературного читання		42
1	<p>Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука.</p> <p>1. Розробити тематику бакалаврських робіт із курсу «Методика навчання української мови» з теми.</p> <p>2. Дати письмові відповіді на запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Обґрунтуйте особливе місце курсу української мови серед навчальних предметів початкової школи. – Що становить предмет методики викладання рідної мови як науки і що вона дає для успішного навчання дітей? – Які завдання стоять перед методикою викладання української мови в початкових класах як навчальним предметом педагогічних інститутів (університетів, академій)? – До яких форм наукових досліджень можна залучати вчителів початкових класів? – Чого має навчитися студент в процесі вивчення курсу методики? – Розкрийте особливості методики навчання української мови в початковій школі, зумовлені специфікою курсу української мови, що його опрацьовують молодші школярі. <p>3. Скласти узагальнювальну таблицю з теми «Методи навчання української мови».</p>	14
2	<p>Тема 2. Сучасні підходи до викладання початкового курсу української мови та літературного читання.</p> <p>1. Скласти бібліографічний покажчик до тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Компетентнісний підхід у навчанні української мови. – Формування ключової комунікативної компетентності молодших школярів. <p>2. Підготувати наукове повідомлення на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Формування соціокультурної компетентності в учнів початкової школи на уроках української мови. – Формування у молодших школярів компетентності вміння вчитися у процесі вивчення рідної мови та літературного читання – Соціалізація молодших школярів на уроках української мови та читання. <p>2. Розробити тематику бакалаврських робіт до теми.</p> <p>3. Продумати назви питань для обговорення на практичному чи семінарському заняттях.</p>	14

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
3	<p>Тема 3. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте наукові повідомлення з тем: <ul style="list-style-type: none"> – Сучасні вимоги до уроку мови. – Проблема ефективності уроків мови та літературного читання. – Форми організації навчальної діяльності учнів на уроці. – Основні форми організації навчально-виховної роботи в початковій школі. – Нестандартні уроки української мови в початковій школі. 2. Розробити тематику бакалаврських робіт до теми. 3. Продумайте назви питань для обговорення на практичному чи семінарському заняттях. 	14
Змістовий модуль II. Формування методичної і комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи в процесі підготовки та проведення уроків української мови та літературного читання		42
4	<p>Тема 4. Формування методичної й комунікативної компетентностей майбутнього вчителя початкової школи в процесі підготовки до проведення уроків української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити тематику практичних і семінарських занять з курсу «Методика навчання української мови». 2. Підготуйте наукові повідомлення з тем: <ul style="list-style-type: none"> – Формування культури мовлення і культури спілкування майбутніх учителів початкової школи. – Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи. 3. Підготуйте лекцію на одну з тем розділу «Методика навчання грамоти». 	14
5	<p>Тема 5. Формування методичної і літературознавчої компетентностей майбутнього вчителя у процесі підготовки та проведення уроків літературного читання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати повідомлення на основі опрацьованих статей «Творча майстерня вчителя під час підготовки до уроків літературного читання» (зі слайдами)/ 2. Підготуйте лекцію на одну з тем розділу «Методика літературного читання». 	14
6	<p>Тема 6. Концептуальні засади та ідеї мовної освіти в Україні, закладені в змісті й структурі чинних програм та підручників з української мови та літературного читання для загальноосвітніх навчальних закладів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте повідомлення на тему «Будова і навчальні вимоги шкільної програми з української мови початкових класів». 2. Напишіть експертний висновок на один з підручників «Українська мова» чи «Літературне читання» (наприклад, «Літературне читання. Українська мова для 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою» (автори Коченгіна М. В., Коваль О. А.); «Літературне читання. Українська мова для 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою» (автори Хорошковська О.Н., Воскресенська Н.О., Воскресенська К.О.) чи інші на вибір. 	14
Усього:		84

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Фронтальна контролююча бесіда, індивідуальне усне опитування, письмове опитування у вигляді контрольної роботи, екзамен.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

6 семестр

Кількість балів	ЗМ I	ЗМ II
Практичні заняття	20	
Самостійна робота	30	
Поточний модульний контроль	10	10
Підсумковий контроль (екзамен)	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
1	2	3	4
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрийте завдання і мету курсу «Мовна освіта. Мовленнєвий розвиток школяра» у світлі нового Державного стандарту загальної середньої освіти.
2. Дайте характеристику методам наукового дослідження.
3. Розкрийте принципи навчання української мови.
4. Розкрийте сутність процесу практичного оволодіння граматичною будовою мови в умовах спеціального навчання.
5. Охарактеризуйте дидактичні засоби навчання.
6. Розкрийте методи навчання української мови та читання.
7. Розкрийте джерела збагачення методики.
8. Охарактеризуйте концептуальні засади методики викладання української мови в початковій школі.
9. Розкрийте освітні технології в навчанні української мови та читання.
10. Охарактеризуйте вивчення проблеми викладання курсу «Мовленнєвий розвиток школяра. 1-4 класи» у ВНЗ та науково-педагогічній фаховій літературі.
11. Компетентнісний підхід у навчанні української мови.
12. Розкрийте формування ключової комунікативної компетентності молодших школярів.
13. Розкрийте формування соціокультурної компетентності в учнів початкової школи на уроках української мови.
14. Розкрийте формування в молодших школярів компетентності вміння вчитися в процесі вивчення рідної мови та літературного читання.
15. Охарактеризуйте урок як основну форму навчально-виховного процесу з рідної мови.
16. Охарактеризуйте соціалізацію молодших школярів на уроках української мови та читання.
17. Охарактеризуйте форми організації навчальної діяльності учнів на уроці.
18. Дайте характеристику нестандартним урокам української мови та читання в початковій школі.
19. Розкрийте методику підготовки і проведення навчальних занять із методики викладання української мови.
20. Дайте характеристику лекційному заняттю з методики викладання української мови і розкрийте методику його підготовки і проведення.
21. Розкрийте методику підготовки і проведення практичного заняття з методики викладання української мови.
22. Семінарське заняття з методики викладання української мови і методика його підготовки і проведення.
23. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи.
24. Формування культури мовлення і культури спілкування майбутніх учителів початкової школи.
25. Предметні компетенції вчителя під час аналізу художнього твору: оповідання, ліричного вірша, казки, байки, нарису.
26. Розкрийте зміст літературознавчої компетентності вчителя початкових класів.
27. Розкрийте зміст методичної компетентності: знання програми з літературного читання, психології сприймання художнього твору, володіння методикою літературного аналізу художнього твору відповідно до його жанрових особливостей, майстерністю виразного читання.
28. Дайте характеристику українській мові як навчальному предметові.
29. Розкрийте предметної компетенції вчителя під час формування навички читання в учнів початкових класів.

30. Дайте характеристику предметної компетенції вчителя під час аналізу художнього твору: оповідання, ліричного вірша, казки, байки, малюнку.
31. Проаналізуйте проекти навчальних програм з мови та літературного читання.
32. Розкрийте зміст чинних навчальних програм.
33. Охарактеризуйте основні і додаткові підручники з української мови та літературного читання.
34. Розкрийте систему оцінювання навчальних досягнень учнів з мови та читання.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Вивчення української мови в підготовчих класах загальноосвітніх шкіл: Методичні розробки / Розроб. Вашуленко М. С. і Скрипченко Н. Ф. – К., 1978. – 212 с.
2. Коваль Г. П. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання» / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 288 с.
3. Коваль Г. П. Методика читання / Г. П. Коваль, Л. І. Іванова, Т. Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – С. 3–12.
4. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Навчально-методичний посібник. – К. : ВД «Слово», 2010. – 285 с.
5. Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.
6. Методика навчання української мови в початковій школі / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 364 с.
7. Миронова С. А. Развитие речи дошкольников на логопедических занятиях. – М. : Просвещение, 1991. – 432 с.
8. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. – Тернопіль : Астон, 2001. – 264 с.
9. Прищепа К. С. Навчання грамоти. – К. : «Форум», 2002. – 143 с.
10. Програми для загальноосвітньої школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. / Під ред. Шеремет М. К. – К., 2005. – 98 с.
11. Програми середньої загальноосвітньої школи 1–4 класи. К. : «Освіта», 1992. – К. : 2006. – 79 с.
12. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови у дітей. – К. : Рад. шк. – 1983. – 321 с.
13. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – С. 3-51. – 345 с.
14. Соботович Е. Ф. Методика виявлення речевих порушень у дітей і діагностика їх готовності к школьному обучению. – К., 1998. – 342 с.
15. Соботович Е. Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции. – К. : ИСДО, 1995. – 123 с.
16. Соботович Е., Трофименко Л. Особливості засвоєння дітьми із НЗНМ узагальненого лексичного значення слова та його понятійної співвіднесеності // Дефектологія. – 2000. – № 1. – С. 16-19.
17. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А. П. Канищенко, Г. О. Ткачук. – Тернопіль : Богдан, 2011. – 263 с.
18. Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.

Додаткова:

1. Анісімова Г. О. Сучасний урок у початковій школі: традиції та інновації (навчально-методичний посібник) / Г. О. Анісімова, О. В. Нікулочкіна. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 104 с.
2. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів / О. Бондаренко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2014. – № 5. – С. 6-8.

3. Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах / Т. Бульбах // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2015. – № 3. – С. 56-58.
4. Вашуленко М. С. Буквар / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 152 с.
5. Вашуленко М. С. Зошит з читання. Начальний посібник для 1 класу / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2013. – 48 с.
6. Вашуленко М. С. Навчання грамоти в 1 класі. Посібник для вчителя / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2012. – 223 с.
7. Вашуленко М. С. Післябуквар. Навчальний посібник для 1 класу / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2013. – 111 с.
8. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О. Вашуленко, О. Захарченко, І. Левченко // Учитель початкової школи: науково-методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27-28.
9. Вашуленко О. Урок літературного читання в 2 класі за новим підручником / О. Вашуленко, І. Омельченко // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2013. – № 11. – С. 5-8.
10. Вашуленко М. С. Супутник букваря. Навчальний посібник для 1 класу / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2013. – 95 с.
11. Вашуленко О. В. Зошит для письма № 1, № 2. Навчальний посібник для 1 класу / О. В. Вашуленко, О. Ю. Прищепа. – К. : Освіта, 2013. – 64 с.
12. Володарська М. О. Навчання грамоти. Читання. 1 клас / М. О. Володарська, Н. О. Ковальчук, А. І. Настенко, В. М. Сисоєва. – Х. : Основа, 2013. – 112 с.
13. Грибіниченко Т. О. та ін. Збірник диктантів з української мови для початкових класів / Т. О. Грибіниченко, Г. О. Козачук, Т. О. Черноус. – К. : Либідь, 2000. – 154 с.
14. Гудзик І. П. Аудіювання українською мовою. – К. : Педагогічна думка, 2003. – 144 с.
15. Єргіна О. В. Сучасний урок і мультимедійні технології: досвід і перспектива / О. В. Єргіна // Комп'ютер у школі та сім'ї : науково-методичний. – 2008. – № 2. – С. 12-16.
16. Захарійчук М. Д. Буквар / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – 176 с.
17. Захарійчук М. Д. Навчання грамоти. Післябукварний період. Майстер-клас / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко // Початкова освіта. – 2013. – № 8 (680). – Випуск 2. – 32 с.
18. Захарійчук М. Д. Методика роботи за «Букварем». Книжка для вчителя / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – 240 с.
19. Зеленська О. Використання інноваційних технологій на уроках у початкових класах / О. Зеленська // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2013. – № 9. – С. 47-49.
20. Ісаєва О. Комп'ютер на уроці літератури як методична проблема / О. Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 5. – С. 2-5.
21. Кирей І. Ф. Методика викладання каліграфії в початковій школі / І. Ф. Кирей, В. А. Трунова. – К. : Вища школа, 1994. – 153 с.
22. Коваль Г. П. Урок читання у початкових класах. Зміст та дидактична структура / Г. П. Коваль. – Тернопіль : підручники і посібники, 2008. – 80 с.
23. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / О. Компаній // Початкова школа. – 2013. – № 3. – С. 17-20.
24. Кравчук Л. В. Ефективний урок / Л. В. Кравчук // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 12-15.

25. Лаврентьева Г. П. Використання комп'ютера у навчанні молодших школярів очима психолога / Г. П. Лаврентьева // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – № 8. – С. 21-24.
26. Мартиненко В. О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В. О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1–4 класів. Дайджест. / Укл. О. В. Онопрієнко. – Донецьк : Каштан, 2012. – С. 50-57.
27. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / Мартиненко В. // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2013. – № 12. – С. 3–7.
28. Мартинова С. В. Порівняльний аналіз навчальних програм 012 (у редакції 2014 р.) та 2006 рр. з літературного читання для шкіл з українською мовою навчання (4 клас) / С. В. Мартинова // Початкове навчання та виховання. – № 19-21 (419-421) липень – 2015. – С. 29-34.
29. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів зі змінами. 1-4 класи. Літературне читання. – Тернопіль : «Мандрівець», 2015. – С. 62-89.
30. Науменко В. О. Зошит з літературного читання. 3 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 48 с.
31. Науменко В. О. Перлінка. Книга з літературного читання. 3 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 170 с.
32. Науменко В. О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В. О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6.
33. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 2 класі. Посібник для вчителя / В. О. Науменко. – К. : Генеза. 2013. – 175 с.
34. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 3 класі. Посібник для вчителя / В. О. Науменко. – К. : Генеза. 2014. – 185 с.
35. Науменко В. О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання В. О. Науменко, Н. О. Рибалко // Вісник психології і соціальної педагогіки – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>
36. Науменко В. О. Літературне читання. 2 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 180 с.
37. Науменко В. О. Літературне читання. 3 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 186 с.
38. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. – Тернопіль : Астон, 2001. – 264 с.
39. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі / В. Я. Неділько. – К. : Вища школа, 1998. – С. 79-80.
40. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі / З. М. Онишків // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2012. – № 5. – С. 48-51.
41. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середній школі / Є. А. Пасічник. – К. : Рад. школа, 2001. – С. 92-95.
42. Петлюшенко Н. Упровадження комп'ютерних технологій у початковій школі / Н. Петлюшенко // Початкове навчання і виховання. – 2012. – № 1. – С. 12-15.
43. Пищук О. В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці / О. В. Пищук // Педагогічна майстерня. – 2012. – № 10. – С. 15-17.
44. Підласий І. П. Критерії ефективності сучасного уроку / І. П. Підласий. – К. – Педагогічна думка. – 2003. – 127 с.
45. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – 192 с.
46. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., 2007. – 144 с.

47. Пультер С. Методика викладання української літератури / С. Пультер, А. Лісовський. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – С. 25-30.
48. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2012. – № 8. – С. 4-5.
49. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / О. Савченко // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2011. – № 9. – С. 11-15.
50. Савченко О. Дидактика початкової освіти / О. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – С. 336-362.
51. Савченко О. Я. Літературне читання. Робочий зошит. 2 клас / О. Я. Савченко, В. О. Мартиненко. – К. : Освіта, 2013. – 48 с.
52. Савченко О. Я. Літературне читання. Робочий зошит. 3 клас / О. Я. Савченко, В. О. Мартиненко. – К. : Освіта, 2014. – 48 с.
53. Савченко О. Я. Уроки літературного читання у 2 класі / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 187 с.
54. Савченко О. Я. Уроки літературного читання у 3 класі / О. Я. Савченко, М. І. Кальчук. – К. : Освіта, 2014. – 187 с.
55. Савченко О. Я. Літературне читання. 3 клас / О. Я. Савченко – К. : Освіта, 2014. – 180 с.
56. Савченко О. Я. Моя домашня читальня. 2 клас / О. Я. Савченко – К. : Освіта, 2013. – 120 с.
57. Савченко О. Я. Моя домашня читальня. 3 клас / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2014. – 120 с.
58. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах. / О. Я. Савченко. – К. : Магістр. – 1997. – 256 с.
59. Савченко О. Я. Я люблю читати. 2 клас / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 160 с.
60. Савченко О. Я. Я люблю читати. 3 клас / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2014. – 160 с.
61. Селевко Г. К. Проектуємо комп'ютерний урок / Г. К. Селевко // Відкритий урок. – 2006. – № 3–4. – С. 19-25.
62. Соботович Е. Ф. Психолінгвістическая структура речевой деятельности и механизмы ее формирования: научно – метод. пособие. – К. : ІЗНМ, 1997. – 234 с.
63. Стадник Л. Формування і розвиток мотивації на уроках читання / Л. Стадник // Початкова школа: Науково-методичний журнал. – 2014. – № 1. – С. 19-22.
64. Шипицина Л. М. «Необучаемый» ребенок в семье и в обществе. Социализация детей с нарушением интеллекта. – 2-е изд., перераб. и дополн. – СПб. : Речь, 2005. – 477 с.